

ఉపశీఘ్రతయ
య

వ్యవసాయ కార్యాచరణ ప్రణాళిక 2017-18

ఉపోద్ఘాతము :

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్యవసాయ రంగముయొక్క అభివృద్ధి

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము “భారతదేశపు అన్నపూర్ణ”గా ఖ్యాతి గాంచింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 63% ప్రజలు గ్రామాల్లో నివసిస్తూ, వ్యవసాయము, తత్సంబంధిత రంగాలపై ఆధారపడివచ్చారు. అందుకే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల జీవితంలో వ్యవసాయం ముఖ్యపాత్ర పోషిస్తోంది. రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో వ్యవసాయ రంగం వాటా 27% గా ఉంటూ, రాష్ట్ర మరియు దేశ ఆర్థికస్థితికి మరియు ఆహార సంరక్షణకు వ్యవసాయము ముఖ్యపాత్ర వహిస్తుంది. నీటికొరత, తగ్గుచున్న నేల మరియు ఇతర ప్రకృతి వనరులు, రైతులకు లభించు సరాసరి పొలము, నీటివనరుల తగ్గుదల మొదలగు ముఖ్యమైన సవాళ్ళను ఎదుర్కొంటూ రాష్ట్రంలో వర్షాధారిత వ్యవసాయం, సముద్రతీర ప్రాంతాల్లో వ్యవసాయంపై ప్రకృతి వైపరీత్యములను సమర్థవంతంగా అధిరోహిస్తూ ముందుకు పోవడం జరుగుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని 13 జిల్లాల్లో వ్యవసాయానికి తత్సంబంధిత రంగాలకు ఎక్కువ అనుకూలనము కలదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు వ్యవసాయ శీతోష్ణస్థితి మండలాలు 6 గలవు. అలాగే సంవత్సరం పొడవునా వేర్వేరు పంటలు పండించుటకు 5 రకాల నేలలు కలవు.

వ్యవసాయానికి, రైతుల సంక్షేమానికి ప్రభుత్వం ఎక్కువ ప్రాముఖ్యతను ఇస్తున్నది. చాలాకాలం నుండి రైతులు ఎదుర్కొంటున్న అవరోధాలు, సమస్యలను ఒక ప్రణాళికా బద్ధంగా పరిష్కరించుకుంటూ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం, పరిశోధనా సంస్థల సహకారంచే ఉత్పత్తిదాయకంగా, లాభదాయకంగా, స్థిరంగా, వివిధ శీతోష్ణస్థితులను తట్టుకొనే విధంగా ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యానంతరం 75 సం॥ల నాటికి అనగా 2022 సంవత్సరానికి భారతదేశంలో వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలలో ఆదర్శవంతమైన మూడు రాష్ట్రాలలో ఒకటిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ను రూపొందించుటకు ముందస్తూ ప్రణాళికలు విజన్-2022 లో రచించబడి అమలుపరచటం జరుగుతుంది.

అన్నింటిలో ప్రాథమిక రంగానికి సంబంధించిన సంస్థ ముఖ్యమైనది.

దాని లక్ష్యములు :

- అ) ప్రాథమిక రంగము యొక్క ఉత్పాదకతను పెంచుట.
- ఆ) నీటిని నిల్వచేయుట, బిందుసేద్యముల ద్వారా కరవు ప్రభావాన్ని తగ్గించుట.
- ఇ) పంట సాంద్రతను పెంచుట
- ఈ) కరువు రక్షిత పరమైన వాతావరణానుకూలత పంటల సరళిని రైతులలో ప్రోత్సహించటం.

ఉ) పంటకోతల అనంతరం వృధాను తగ్గించే పద్ధతులను అవలంబించుట.

ఊ) ఎన్నుకొన్న పంటల విశ్లేషణకు, విలువను పెంచుటకు, వితరణకు (Processing) తగిన ఏర్పాటు చేయుట.

ఋ) రైతుల నికర ఆదాయము రెట్టింపు చేయటం.

2016-17 సంవత్సరాల అంచనా ప్రకారం వ్యవసాయ రంగానికి జివిఎ రూ. 31,517కోట్లు. దీనికొరకై నిర్దిష్టమైన చొరవ, మూలధనం, సాధనాలద్వారా జిల్లా స్థాయిలో అభివృద్ధి లక్ష్యాలను సాధించుటకు వేర్వేరు కోణములనుండి ప్రయత్నము అవసరం.

2016-17 సం॥ నందలి జివిఎ రూ. 31,517 కోట్ల నుండి 2017-18 సంవత్సరానికి గాను జివిఎ రూ. 38,120 కోట్లకు పెంచుటకు ఒక నిర్దిష్టమైన ప్రణాళికా లక్ష్యాలను రూపొందించడం జరిగింది.

వ్యవసాయ, అనుబంధ అంశాలకై గుర్తించబడిన 23 అభివృద్ధి సూచికలలో 9 పంటలు ఎన్నుకోబడ్డాయి. అవి వరుసగా వరి, మొక్కజొన్న, మినుములు, పెసలు, సెనగలు, వేరుశనగ, ప్రత్తి, చెఱకు, పొగాకు. ఈ పెరుగుదల సూచికల యొక్క నిర్దేశించిన స్థలము, ఉత్పత్తి, ఉత్పాదకతల వివరాలు క్రింద ఇవ్వబడినవి.

వ్యవసాయ శాఖ గురించి

రైతు జీవితంలో ఆర్థికంగా లాభదాయకమైన పంటల ఉత్పత్తి ముఖ్యమైనది. రైతు తన జీవనోపాధికేకాక వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న జనాభా మనుగడకు కూడా తన శక్తినంతనూ ఉపయోగించును. అందువల్ల రైతు యొక్క సంక్షేమానికి పాటుపడుటయే ప్రభుత్వం యొక్క విద్యుక్తధర్మము. రైతు సమాజము యొక్క సమస్యయానికై ప్రభుత్వం యొక్క ముఖ్యాంగమైన వ్యవసాయ శాఖ స్థాపించబడింది.

ఖరీఫ్ పంటలైన వరి, మొక్కజొన్న, జొన్న, సజ్జలు, రాగులు మొదలగు చిరుధాన్యాలు ఈ రాష్ట్రంలో పండించబడుచున్నవి. వీటిలో ఎక్కువ పోషకాలుండటంవల్ల ఎక్కువమంది ప్రజలు వీటిని ఆహారంగా తీసుకుంటున్నారు. వీటితో పాటుగా అపరాల పంటలైన కంది, మినుము, పెసర మొదలగు పంటలను కూడా ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో సాగుచేయబడుచున్నవి.

ఈ లక్ష్యాన్ని ఫలవంతం చేయుటకై వ్యవసాయశాఖ క్రింది పద్ధతులను అవలంబించుచున్నది.

- సాయిల్ హెల్త్ కార్డులను పంపిణీ చేసి భూసార పరీక్ష ఆధారంగా ఎరువులను నిర్ణయించుట,
- నాణ్యమైన విత్తనాలను సందర్భానుసారంగా బయోమెట్రిక్ విధానం ద్వారా పారదర్శకంగా పంపిణీ చేయుట.
- సియంయస్యస్ ద్వారా రైతులు విత్తనాభివృద్ధిలో స్వయంసమృద్ధిని సాధించుట.
- సమగ్ర పోషక యాజమాన్యం (INM), సమగ్ర చీడపీడల యాజమాన్యం (IPM) నాణ్యమైన నీటిపారుదల వ్యవస్థ మొదలగువాటి ద్వారా సమగ్ర పంటల యాజమాన్యం (ICM).
- అంతర్జాతీయమార్కెట్ అవసరాలకు అనుగుణంగా సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించుట.
- నేల నాణ్యతను బట్టి పోషకాల నిర్దేశం మరియు జింక్, ఇనుము, బోరాన్, మెగ్నీషియం వంటి సూక్ష్మ పోషకాలను సరియైన మోతాదులో అందించుట.

- ఉత్పాదకతను పెంచుటకై సమస్యాత్మకమైన నేలలను పునరుద్ధరించుట.
- వ్యవసాయ భూముల అభివృద్ధికి, పర్యావరణ పరిరక్షణకై వాటర్‌షెడ్ పద్ధతిద్వారా సహజవనరుల నిర్వహణ.
- కరవు కాటకములు, వరదలు, తుఫానులు మొదలగు ప్రకృతి వైపరీత్యాలను ఎదుర్కొనుట.
- ఫలవంతమైన వ్యవసాయ కార్యక్రమాలకై క్షేత్రస్థాయిలో యంత్రముల వాడకం.
- వ్యవసాయం, అనుబంధ కార్యక్రమాలలో సాంకేతిక, ఆర్థిక లాభములకై రైతు సంఘాలను (రైతు-మిత్ర గ్రూప్స్) ఏర్పరచుట.
- రైతుకు వ్యవసాయ ఋణ సదుపాయం అందించుట ముఖ్యంగా కౌలు రైతులకు ఋణ సౌకర్యము వృద్ధిచేయు చర్యలు చేపట్టడం.
- రైతుకు పంటల భీమా ద్వారా ఆదాయ ధీమా కల్పించుట.
- ఫలవంతమైన శిక్షణా కార్యక్రమాలకై శిక్షణా అధికారులను నియమించుట.
- ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులయందు రైతుకు తర్ఫీదునిచ్చుట.
- సాంకేతిక నైపుణ్యమును సాధించుటకై వ్యవసాయశాఖలోని సిబ్బందికి తగిన శిక్షణను ఇచ్చుట.
- ఇంటర్నెట్ సర్వీసులు మరియు అగ్రిసెన్సెట్ ద్వారా రైతులకు పంట ఉత్పత్తులు, సాధనాల పంపిణీ, క్రయవిక్రయాలు అను విషయాలలో ఎప్పటికప్పుడు సమాచారాన్ని అందించుట.

వనరులు :

వ్యవసాయశాఖలో పటిష్టమైన మానవ వనరులు గలవు. ఇందు క్షేత్రస్థాయిలోనే గాక పర్యవేక్షణ అధికారులు కూడా కలిపి 2,254 మంది కలరు. వీరికి వేర్వేరు సమయములందు శిక్షణా కార్యక్రమాలు, వర్క్‌షాపులు, చర్చలు మొదలగు వాటిద్వారా నూతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానములో శిక్షణ ఇవ్వబడును. ఇంతేకాక రైతుల శిక్షణా కేంద్రాలు, ప్రయోగశాలలు, రైతుల క్షేత్ర పాఠశాలలు మొదలగు వాటిద్వారా రైతులకు అవసరమైన విజ్ఞానాన్ని అందించుచూ, వ్యవసాయంలో సత్ఫలితములు సాధించుటకు కృషి చేయబడుచున్నది. వీరికి సాంకేతిక సహాయమును అందించుటకై బహుళార్థ సాధక విస్తరణ అధికారులను కూడా నియమించటం జరిగింది.

వ్యవసాయ సంబంధిత శాఖలు / సంస్థలు :

రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయము, జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంస్థల, పరిశోధనల ద్వారా నూతన విజ్ఞానమును అందించుచున్నవి. ఇంతేకాక APSSDC, APSAIDC, AP MARKFED, AP OIL FED, మొదలగు సంస్థల సహకారం కూడా తీసుకుంటున్నది. ఉద్యానవనశాఖ, పట్టుపరిశ్రమ, మత్స్యశాఖ, పశుసంవర్ధకశాఖ, నీటిపారుదల, అడవులు మరియు శక్తి వనరులు కూడా ఈ వ్యవసాయ శాఖ కార్యక్రమములను సమన్వయ పరచి రైతుల నికరాధాయము పెంచుటకు తగిన అన్ని చర్యలు ప్రణాళికలో పొందుపరచడమైనది.

వర్షపాతము : (2016 - 17)

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్యవసాయము వర్షపాతం మీదనే ఆధారపడి ఉంది. వ్యవసాయోత్పత్తులు వర్షపాత విభజన బట్టి వుండును. నైరుతి ఋతుపవనముల ప్రభావం ప్రధానమైనది. ఈ సంవత్సరం సాధారణ వర్షపాతం కంటే నైరుతి ఋతుపవనాల (జూన్ నుండి సెప్టెంబరు) కాలంలో 4 శాతం తక్కువగా నమోదైనది. ఈశాన్య ఋతుపవనముల (అక్టోబర్ నుండి డిసెంబర్) సమయంలో 71 శాతం తక్కువగా మరియు అదేవిధంగా శీతాకాలమునందు కూడ సాధారణం కంటే 90 శాతం తక్కువగా అనగా అత్యల్ప వర్షపాతం నమోదైనది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 2016-17 వ సంవత్సరంలో నమోదైన వర్షపాత వివరాలు

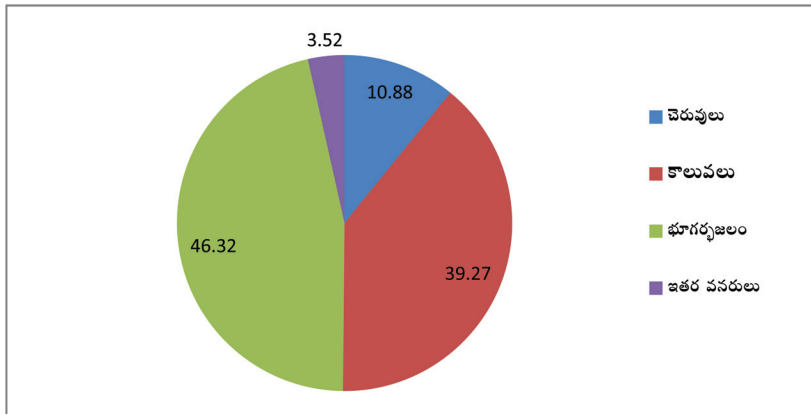
క్ర.సం.	ఋతువు	వర్షపాతం 2016-17(మి.మీటర్లలో)		
		సాధారణము	వాస్తవము	% వ్యత్యాసము
1.	నైరుతి ఋతుపవనాలు (జూన్- సెప్టెంబర్)	556.0	533.8	-4
2.	ఈశాన్య ఋతుపవనాలు (అక్టోబర్- డిసెంబర్)	296.0	85.3	-71
3.	శీతాకాలము (జనవరి-ఫిబ్రవరి)	15.7	1.6	-90
	మొత్తము	867.7	620.7	-28

నీటిపారుదల :

వేర్వేరు వనరుల ద్వారా నీటిపారుదల విస్తీర్ణం 35.47 లక్షల హెక్టార్లు. కానీ వాస్తవంగా నీటిపారుదల విస్తీర్ణం 27.43 లక్షల హెక్టార్లు. నీటి పారుదల సాంద్రత 1.29

(Area in '000' ha)

క్ర.సం.	వనరులు	మొత్తం నీటిపారుదల	వాస్తవంగా నీటిపారుదల	నీటిపారుదల
		విస్తీర్ణం	విస్తీర్ణం	సాంద్రత
1.	చెరువులు	386	363	1.06
2.	కాలువలు	1393	1081	1.29
3.	భూగర్భజలం	1643	1193	1.38
4.	ఇతర వనరులు	125	106	1.18
	మొత్తము	3547	2743	1.29

పంటలవారీగా నీటిపారుదల విస్తీర్ణము :

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముఖ్యమైన పంటలకు నీటిపారుదల విస్తీర్ణము క్రింది విధంగా ఉంది.

క్ర.సం.	పంట	పంట విస్తీర్ణము (లక్షల హెక్టార్లలో)	నీటిపారుదల విస్తీర్ణం (లక్షల హెక్టార్లలో)	శాతము
1.	వరి	21.61	20.87	96.58
2.	మొక్కజొన్న	2.33	1.75	75.11
3.	వేరుశనగ	7.75	1.24	16.00
4.	ప్రత్తి	6.66	1.04	15.62
5.	ఇతర పంటలు	36.97	10.57	28.59
విత్తనాలు నాటిన మొత్తం విస్తీర్ణం		75.32	35.47	47.09

అర్ధగణాంకశాఖవారి సౌజన్యంతో (2015-16 లెక్కల ప్రకారం)

వినియోగించబడిన భూమి :

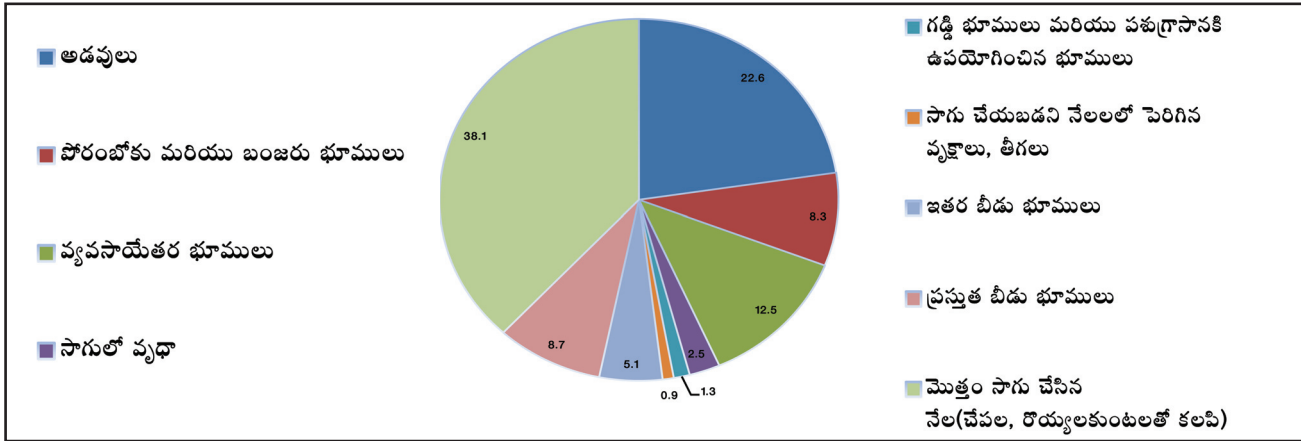
వినియోగించబడిన భూమి వివరములు క్రింద ఇవ్వబడినవి.

క్ర.సం.	రకము	విస్తీర్ణము (ల. హెక్టార్లలో)	మొత్తం భౌగోళిక విస్తీర్ణం (%)
1.	భౌగోళిక విస్తీర్ణము	162.97	100.00
2.	అడవులు	36.88	22.60
3.	పోరంబోకు మరియు బంజరు భూములు	13.47	8.30
4.	వ్యవసాయేతర భూములు	20.32	12.50
5.	సాగులో వృధా	4.11	2.50
6.	గడ్డి భూములు మరియు పశుగ్రాసానకి ఉపయోగించిన భూములు	2.12	1.30
7.	సాగు చేయబడని నేలలో పెరిగిన వృక్షాలు, తీగలు	1.57	1.90
8.	ఇతర బీడు భూములు	8.32	5.10
9.	ప్రస్తుత బీడు భూములు	14.10	8.70
10.	మొత్తం సాగు చేసిన నేల (చేపల, రొయ్యలకుంటలతో కలపి)	62.08	38.10

మొత్తం సాగు నేల విస్తీర్ణములో (అ) పంటలు - 60.81 లక్షల హెక్టార్లు (అఅ) చేపల చెఱువులు 1.27 లక్షల హెక్టార్లు. అర్ధగణాంకశాఖవారి సౌజన్యంతో (2015-16 గణాంకాల ప్రకారం)

పంటల సాంద్రత :

పంట సామర్థ్యాన్ని నిర్ణయించుటకు సగటు సాగుబడి ఒక కొలమానం. సగటు సాగుబడి అనగా సాగుచేయవలసిన నేల విస్తీర్ణము, వాస్తవంగా సాగుచేసిన నేల విస్తీర్ణమునకు గల నిష్పత్తి 1.24. ఈ సాగుదల సగటు ఋతుపవనాల కదలిక, నీటిపారుదల అందుబాటును బట్టి మారుచుండును.

భూ కమతాలు :

వ్యవసాయోత్పత్తి చాలా వరకు సాగుబడి విస్తీర్ణంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. జనాభా లెక్కల ప్రకారం 2010-11 సంవత్సరానికి రాష్ట్రంలోని ప్రతి రైతు సాగుచేసిన నేల విస్తీర్ణం 1.06 హెక్టార్లు. తర్వాత సంవత్సరాలలో ఈ విస్తీర్ణం తగ్గవచ్చును. ఎందుకనగా సాగుబడి చేసిన పొలములు విభజించబడినవి. మరియు గ్రామ జనాభాలో 70% వ్యవసాయము పైనే ఆధారపడి ఉన్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో 80.96 లక్షల హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో 76.21 లక్షల భూపరిమితులు కలవు. వేర్వేరు వర్గాలకు చెందిన భూ పరిమితుల సంఖ్య వాటిలో సాగు చేయబడిన భూ విస్తీర్ణము 2010-11 సంవత్సరాలలో క్రిందివిధంగా ఉన్నది.

క్ర.స.	వర్గము	భూపరిమితుల సంఖ్య	సాగుచేయబడిన భూ వైశాల్యం (హె.లలో)	శాతము	
				భూ పరిమితుల సంఖ్య	సాగుచేయబడిన భూ వైశాల్యం
1.	సన్నకారు	4983611	2160351	65.39	26.68
2.	చిన్నకారు	1591012	2250593	20.88	27.80
3.	మధ్యస్థము	1026617	3381819	13.47	41.76
4.	పెద్ద	19878	303674	0.26	3.75
	మొత్తము	7621118	8096437	100.00	100.00

సన్నకారు రైతుల సంఖ్య 65.39% వారు సాగుబడి చేసిన నేల విస్తీర్ణము 26.68%. చిన్నకారు రైతుల సంఖ్య 20.88%. వారు సాగుబడి చేయు నేల విస్తీర్ణము 27.80%, మధ్యస్థ రైతుల సంఖ్య 13.47%, వారు సాగుబడి చేయు నేల విస్తీర్ణము 41.76%, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో సగటు భూపరిమితి విస్తీర్ణం 1.06 హెక్టార్లు.

పంటల సరళి - 2016-17 (అర్ధగణాంక శాఖ ముందస్తు అంచనాల ప్రకారం) :

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఖరీఫ్, రబీ కాలాల్లో మొత్తం 28 రకాల పంటలు 60.74 లక్షల హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో పండించబడుతున్నది. వీటిలో ముఖ్యమైన పంటలు - వరి (21.06 లక్షల హెక్టార్లు), మొక్కజొన్న (2.45 లక్షల హెక్టార్లు), పప్పుధాన్యాలు (14.55 లక్షల హెక్టార్లు), వేరుసెనగ (10.15 లక్షల హెక్టార్లు), ప్రత్తి (4.71 లక్షల హెక్టార్లు), మిరప (2.06 లక్షల హెక్టార్లు), పొగాకు (0.77 లక్షల హెక్టార్లు), చెఱకు (1.03 లక్షల హెక్టార్లు) మొ॥నవి. 2016 సంవత్సరములో మొత్తం విస్తీర్ణంలో 65.20% ఖరీఫ్ పంటలు, మిగిలిన 34.80% రబీపంటలు పండించబడుచున్నవి.

2016-17తో పోలిస్తే 2017-18 ఉత్పత్తి లక్ష్యాలు :

2017-18 సంవత్సరానికి ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యం 176.64 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు. ఇది గత సంవత్సరంతో పోలిస్తే 17% పెరుగుదల. ఈ పెరుగుదల పంటలవారీగా చూస్తే 14% వరిలోనూ, 30% మొక్కజొన్నలోనూ, 52% అపరాలలోనూ మరియు 52% నూనెగింజలలోనూ కలదు.